

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph. D., ve věci

žalobce: **B. M.**, narozený „X“,
bytem „X“,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2018, č. j. MPSV-2018/201810-916, sp. zn. SZ/MPSV-2018/201363-916,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 10. 2018, č. j. MPSV-2018/201810-916, sp. zn. SZ/MPSV-2018/201363-916, kterým bylo zamítnuto žalobcovo odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Ústí nad Labem, ze dne 27. 8. 2018, č. j. 97000/2018/UUA, jímž byl žalobci snížen ode dne 1. 5. 2018 příspěvek na živobytí z částky 7 100 Kč na 5 530 Kč.

Žaloba

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

2. V žalobě žalobce namítal, že ustanovení § 24 odst. 1 písm. f) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) je v rozporu s ústavním pořádkem, neboť jde o zákonnou úpravu založenou na takových kritériích, která neumožňují individualizaci konkrétního případu a adresnost opatření, kterým by bylo možno dosáhnout jím sledovaného účelu, tedy vyloučení možnosti bezdůvodného zneužívání systému dávek pomoci v hmotné nouzi, a to v situaci, kdy zákon neumožňuje správní uvážení specifických okolností na straně příjemce dávky nebo osoby společně posuzované. Tato právní úprava se příčí právnímu názoru vyslovenému v nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1/12. Uvedená zákonná úprava je dle názoru žalobce v rozporu s ústavním zákazem diskriminace některých osob z důvodu příslušnosti ke skupině obyvatelstva, a to zejména v případě osob se zdravotním postižením. Žalobce v součinnosti s osobou společně posuzovanou úřadu práce, jakož i žalované, dokládal, že osoba společně posuzovaná objektivně, z důvodu svého zdravotního postižení, není, resp. v rozhodném období nebyla, schopna vykonávat veřejnou službu, ale ani její alternativy ve formě projevení snahy o zvýšení příjmu vlastní prací dle § 12 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi. K prokázání této skutečnosti pak žalobce odkázal na to, že úřad práce uznal osobu společně posuzovanou od 1. 11. 2017 na základě doložených lékařských zpráv za osobu, jejíž stav odpovídá pracovní neschopnosti. Faktický stav, tj. reálné postižení osoby společně posuzované, jí v plné míře brání vykonávat jakoukoli závislou práci. Požadavek zákona, který žalovaný aplikuje, tak pro osobu společně posuzovanou znamená vypadnutí ze standardního systému pomoci v hmotné nouzi, neboť je osobou s těžkým zdravotním postižením, z toho důvodu nemůže vykonávat běžné činnosti, natožpak práci, a v důsledku toho je jí výlučně z důvodu jejího zdravotního postižení krácena podpora poskytovaná státem z titulu objektivní potřeby hmotného zabezpečení. Dle názoru žalobce tak nelze po osobě společně posuzované požadovat, aby vykonávala veřejnou službu, neboť takovou povinnost jednak není schopna objektivně zvládnout, jednak by mohla dále podstatně zhoršit její zdravotní stav.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž parafrázoval odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí a uvedl, že žalobcem uvedený náleze Ústavního soudu nezrušil veřejnou službu upravenou zákonem o pomoci v hmotné nouzi jako takovou. Ustanovení § 18a zákona o pomoci v hmotné nouzi bylo platné již před účinností zákona č. 367/2016 Sb., který byl přezkoumáván Ústavním soudem. Zákon o pomoci v hmotné nouzi byl přijat v řádném legislativním procesu a je uveřejněn ve Sbírce zákonů a úřad práce je povinen při rozhodování o dávkách pomoci v hmotné nouzi podle něho postupovat. Osoba společně posuzovaná, I. Z., je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce od ledna 2007, je zařazena do kategorie zvýšené péče mimo jiné proto, že je osobou se zdravotním postižením. Je osobou invalidní v I. stupni invalidity. Tyto skutečnosti svědčí o tom, že pokud není dočasně práce neschopná, pak má alespoň zbytky pracovního potenciálu, pokud by tomu tak nebylo, nemohla by být vedena jako uchazečka o zaměstnání a byla by z evidence úřadu práce vyřazena. Výkon veřejné služby není jedinou možností, jak se vyhnout snížení částky živobytí na existenční minimum. Žalovaný se zabýval všemi aspekty, které je povinen v rámci zákona o pomoci v hmotné nouzi posuzovat, a proto své rozhodnutí považuje za přezkoumatelné a zákonné.

Replika žalobce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

4. V replice žalobce uvedl, že žalovaný nad rámec odůvodnění svého rozhodnutí nepřinesl nové argumenty. Vzhledem ke konkrétním okolnostem případu, zejména zdravotnímu postižení osoby společně posuzované jako držitelky průkazu osoby zdravotně postižené s označením „ZTP“, je napadené rozhodnutí, v rozporu zejména s čl. 3 odst. 1 ve spojení s čl. 30 odst. 1, odst. 2 a dále s čl. 31 Listiny základních práv a svobod, tedy s ústavně garantovanou ochranou osob se zdravotním postižením a zákazem jejich diskriminace při využívání ústavních práv, počítaje v to právo na hmotné zabezpečení a právo na ochranu zdraví. Z těchto důvodů dal soudu ke zvážení, zda nejsou dány důvody pro předložení věci Ústavnímu soudu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

Posouzení věci soudem

5. O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce i žalovaný s rozhodnutím věci bez jednání vyslovili souhlas.
6. Napadené rozhodnutí soud přezkoumával podle části třetí dílu prvního hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost napadeného rozhodnutí, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
7. Soud přezkoumal v rámci žalobních námitek skutkový a právní stav věci a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
8. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti. I. Z., společně posuzované osobě, byla přiznána invalidita I. stupně od 6. 4. 2012, a to z důvodu středně těžké depresivní poruchy. Invalidita byla zjištěna na základě zpráv psychiatra MUDr. D. F. Z posudku o invaliditě ze dne 13. 2. 2018 I. Z. vyplývá, že míra poklesu její pracovní schopnosti je pouze 35%, jejíž příčinou je středně těžká depresivní porucha, zjištěná na základě zpráv psychiatra MUDr. D. F. Ve spise se nacházejí kopie kartiček o návštěvě lékaře MUDr. D. F. I. Z. v intervalu 2 až 3 měsíce. V lékařské zprávě ke zdravotnímu stavu I. Z. ze dne 20. 1. 2017 je uvedeno, že prognóza do budoucna je spíše špatná, avšak není uveden dopad do pracovní schopnosti. V lékařské zprávě ze dne 27. 9. 2017 je uvedeno, že zdravotní stav I. Z. odpovídá pracovní neschopnosti a kontrola byla plánována za 10 týdnů. Z potvrzení o zdravotním stavu MUDr. D. F. ze dne 21. 5. 2018 se podává, že I. Z. je v pracovní neschopnosti od 1. 5. 2018 s kontrolou 14. 8. 2018. Následně byla I. Z. úřadem práce považována za osobu v pracovní neschopnosti.
9. Z protokolu o ústním jednání ze dne 13. 8. 2018 na úřadu práce se žalobcem se podává, že žalobce se dostavil za účelem vyjádření k podkladům rozhodnutí dávky příspěvku na živobytí. Žalobce byl upozorněn na to, na základě předložených lékařských zpráv ze dne 20. 1. 2017 a ze dne 27. 9. 2017 předložených úřadu práce dne 1. 11. 2017 uznal úřad práce I. Z. za osobu, jejíž zdravotní stav odpovídá pracovní neschopnosti. Dále však byly termíny

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

dalších návštěv dokládány pouze kartičkou návštěv. Dále úřad práce uvedl, že bylo doloženo i potvrzení o pracovní neschopnosti I. Z. ze dne 21. 5. 2018. Žalobce vzal na vědomí skončení dokazování a žádné další důkazy nenavrhoval.

10. Podle § 3 odst. 1 písm. a) bod 9 zákona o pomoci v hmotné nouzi nepovažuje osoba, která není v pracovním nebo obdobném vztahu, popřípadě nevykonává tyto vztahy alespoň v rozsahu 20 hodin měsíčně, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost a není vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, popřípadě osoba, která je v pracovním nebo obdobném vztahu, ale nemá z těchto vztahů v rozhodném období příjem, s výjimkou osoby, která je s výjimkou osoby, která je práce neschopná z důvodu, který by byl u pojištěnce pojištěného podle zákona o nemocenském pojištění důvodem pro rozhodnutí ošetřujícího lékaře o vzniku dočasné pracovní neschopnosti.
11. Podle ustanovení § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nárok na příspěvek na živobytí má osoba v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a), jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob.
12. Podle § 23 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou živobytí společně posuzovaných osob (§ 24 odst. 3) a příjmem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2); pokud však v rámci společně posuzovaných osob, které jsou posuzovány pro účely pomoci v hmotné nouzi, není některá z osob považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou, stanoví se výše příspěvku na živobytí bez poměrné části příspěvku na živobytí připadající na osobu, která není považována za osobu v hmotné nouzi nebo není oprávněnou osobou.
13. Podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi částka živobytí osoby činí u osoby, která pobírá příspěvek na živobytí déle než 6 kalendářních měsíců, částku existenčního minima; zvýšení částky živobytí podle § 25 až 28 této osobě nenáleží. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu, u které se nezkoumá snaha zvýšit si příjem vlastní prací (§ 11 odst. 3), osobu s nárokem na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, osobu prokazatelně se účastnící na projektech organizovaných krajskou pobočkou Úřadu práce, osobu, která je výdělečně činná, osobu, která je invalidní ve druhém stupni, a osobu, která vykonává veřejnou službu v rozsahu alespoň 20 hodin v kalendářním měsíci.
14. Ze shora rekapitulovaného správního spisu vyplývá, že společně posuzovaná osoba I. Z. je osobou společně posuzovanou již od března roku 2016 a již od roku 2012 jí byla kvalifikována invalidita I. stupně s poklesem pracovní schopnosti 35 %. Tento zdravotní stav byl potvrzen naposledy posudkem vydaným 6 měsíců před vydáním prvoinstančního rozhodnutí úřadu práce ve věci I. Z. byla dlouhodobě v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. Je tedy zřejmé, že úřad práce a žalovaný měli dostatek podkladů k tomu, aby učinili závěr, že I. Z. je osobou, která může získávat (být v omezeném rozsahu) pro svůj život finanční prostředky vlastní prací.
15. Pokud byla lékařem deklarována pracovní neschopnost I. Z. tak, jako tomu bylo v případě lékařské zprávy ze dne 27. 9. 2017, úřad práce uznal I. Z. za osobu v pracovní neschopnosti. Po uplynutí lékařem avizované doby 10 týdnů pracovní neschopnosti však žalobce další potvrzení o pokračování pracovní neschopnosti nepředložil. Takovým potvrzením nejsou návštěvní kartičky lékaře, zvláště za situace, kdy je zřejmé, že MUDr. F. posuzovaná I. Z. navštěvuje již dlouhou dobu.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

16. Žalobce byl prokazatelně seznámen s úvahami úřadu práce, a to nejméně při ústním jednání dne 13. 8. 2018, avšak i přesto zůstal pasivní a pokračování pracovní neschopnosti i v roce 2018 doložil pouze potvrzením o pracovní neschopnosti I. Z. od 1. 5. 2018. Přesto, že toto potvrzení bylo vystavováno zpětně k datu 1. 5. 2018 a bylo na lékaři, odkdy deklaruje trvání pracovní neschopnosti, zvolil lékař deklaraci pracovní neschopnosti od 1. 5. 2018.
17. Soud konstatuje, že úvahy jsou z rozhodnutí žalovaného jasně patrné a žalovaný dostatečně reagoval na vznesené odvolací námitky žalobce. Soud se s těmito závěry zcela ztotožňuje. Pro stanovení výše příspěvku na živobytí je rozhodný příjem v předcházejícím měsíci, na nějž má být příspěvek na živobytí přiznán. Pro stanovení příspěvku od 1. 5. 2018 byly rozhodné skutečnosti zjišťované za duben 2018. V tomto období však nebyla I. Z. osobou v pracovní neschopnosti, respektive žalobce nic takového nedoložil. Z tohoto důvodu tedy byl podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona o pomoci v hmotné nouzi stanoven příspěvek na živobytí bez navýšení, a to v částce existenčního minima 2 200 Kč.
18. Soud dále konstatuje, že není pravdou, že by nebylo možno zhodnotit aktuální zdravotní stav I. Z. a promítnout ho do rozhodování o příspěvku na živobytí, což se v případě I. Z. opakovaně stalo.
19. Z čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vyplývá, že každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Ovšem čl. 30 odst. 3 stanoví, že podrobnosti stanoví zákon, kterým je v daném případě zákon o pomoci v hmotné nouzi. Vedle toho je třeba vzít v úvahu i čl. 41 Listiny základních práv a svobod, kde se mimo jiné uvádí, že práv vyplývajících z čl. 30 je možno se domáhat jen v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí. Soud konstatuje, že dávky na základě zákona o pomoci v hmotné nouzi jsou konstruovány jako motivační, to znamená, že oprávněná osoba je motivována, aby si prostředky na život opatřovala vlastní prací, nebo se o to vážně snažila a podle toho je také příspěvek na živobytí zvyšován. Dále je možno konstatovat, že již ústavodárce předpokládal, že dávky v hmotné nouzi budou poskytovány v souladu s aktuální sociální politikou státu související i s jeho aktuálními ekonomickými možnostmi. Zákon o pomoci v hmotné nouzi nestanoví povinnost vykonávat veřejnou službu, ale uvádí ji jen jako jednu z variant, které se považují za projevenou snahu o zvýšení příjmu vlastní prací (§ 12 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi) s dopady na výši příspěvku na živobytí, který je však v základní výši zaručen. Zákon o pomoci v hmotné nouzi tedy nestanovuje ani nucené práce ve smyslu čl. 9 Listiny základních práv a svobod. Pokud byla stanovena a aplikována shora uvedená konstrukce, soud na ní neshledává nic protiústavního, a proto ani neuvažoval o předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy. Žalobou napadené rozhodnutí není ani v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1/12, neboť Ústavní soud nedeklaroval nepřipustnost veřejné služby jako takové.
20. S ohledem na shora uvedené skutečnosti dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná, proto ji ve výroku ad I. rozsudku podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
21. Současně soud v souladu s ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve výroku ad II. rozsudku nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 26. května 2020

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)